

INFOSKRIV OM LEGALFULLMAKT

Minste inngreps prinsipp er førende for vergemålslovgivningen, og det gjør at vi ikke kan opprette vergemål i tilfeller hvor en persons behov for bistand kan ivaretas ved hjelp av mindre inngripende tiltak enn vergemål.

Nærståendes representasjonsrett (legalfullmakt) etter vergemålsloven § 94 er en ordning som er mindre inngripende enn vergemål, og gir nærstående en formell kompetanse til å representere et familiemedlem på det økonomiske området.

Vergemålsloven § 94 første ledd annet punktum angir at: «Den nærstående har rett til på familiemedlemmets vegne å foreta økonomiske disposisjoner som gjelder familiemedlemmets bolig og daglige underhold.» Dette omfatter at den nærstående kan foreta sedvanlige og rutinemessige disposisjoner i tilknytning til en persons grunnleggende behov. Dette omfatter f.eks. betaling av husleie, strøm, forsikringer, mat, klær, aviser, TV, telefon, medisiner, hygieneartikler, lege, tannlege og transport, jf. Ot.prp.nr.110 s. 222.

Det bemerkes at dersom det skulle oppstå behov for å gjennomføre andre typer disposisjoner, herunder utdeling av større gaver eller arv, stifting av gjeld, utlån av midler eller andre større disposisjoner som ikke faller inn under nærståendes representasjonsrett etter vergemålsloven § 94 vil løsningen være at det opprettes vergemål dersom det ikke finnes en fremtidsfullmakt.

Hvem anses for å være nærstående?

Som nærstående regner loven i prioritert rekkefølge:

1. ektefelle eller samboer

2. barn
3. barnebarn
4. foreldre

En nærstående har bare representasjonsrett dersom samtlige medlemmer med høyere prioritet etter rekkefølgen som følger av første punktum, skriftlig har frasagt seg retten til å representere familiemedlemmet.

Du kan også lese mer om denne ordningen på Fylkesmannen sine nettsider www.fylkesmannen.no/mr under vergemål eller på vergemålsportalen www.vergemal.no.

Dersom det er ytterligere spørsmål om ordningen kan Fylkesmannen i Møre og Romsdal kontaktes.

Tilleggsinformasjon til banker

Finans Norge har i punkt 4.2 sitt rundskriv 14/2013 uttalt følgende om legalfullmakten:

«4.2 Nærstående representasjonsrett (legalfullmakt)

Nærståendes representasjonsrett fremgår av vergemålsloven § 94. Dette instituttet kan også kalles en legalfullmakt: Loven gir nærstående en formell kompetanse til å representere et familiemedlem uten skriftlig fullmakt fra personen selv og uten at de nærstående formelt blir oppnevnt som verge av fylkesmannen. Legalfullmakt kan brukes i en midlertidig situasjon, for eksempel ved akutt sykdom, men fullmakten kan i prinsippet også være «evig».

Det er vilkår om at familiemedlemmet på grunn av sinnslidelse, herunder demens, eller alvorlig svekket helbred ikke lenger er i stand til å ivareta sine økonomiske interesser.

Nærstående har i kraft av legalfullmakt kompetanse til å:

- utføre praktiske og dagligdagse økonomiske gjøremål som gjelder familiemedlemmets (personen man hjelper) bolig og daglige underhold*
- betale skatter og avgifter og forpliktelser som følger av gyldige låneavtaler som familiemedlemmet selv har inngått*
- sørge for nødvendige oppsigelser av betalingsoppdrag som ikke lenger er aktuelle disponere familiemedlemmets bankkonti i den utstrekning det er nødvendig for å utføre sine oppgaver (Ot.prp. nr. 110 (2008-09) s. 221)*

Som nærstående regner loven i prioritert rekkefølge: ektefelle eller samboer, barn, barnebarn, foreldre. En nærstående har bare representasjonsrett dersom samtlige medlemmer med høyere prioritet etter rekkefølgen som følger av første punktum, skriftlig har frasagt seg retten til å representere familiemedlemmet. En nærståendes representasjonsrett gjelder ikke hvis det er oppnevnt verge for familiemedlemmet eller hvis forholdet omfattes av en fremtidsfullmakt.

Dersom noen mer uvanlige disposisjoner ønskes gjennomført, for eksempel kjøp og salg av fast eiendom, og det ikke er opprettet fremtidsfullmakt, må det oppnevnes verge.

Finans Norge mener at banken som hovedregel må innhente legeattest som viser at kontohaver er i den tilstand som utløser legalfullmakten, før den nærstående kan få disposisjonsrett til familiemedlemmets konto. Banken bør også forsøke å avklare at det ikke finnes fremtidsfullmakt eller er oppnevnt verge. Det vil således kunne være visse utfordringer for bankene å forholde seg til legalfullmakter, ikke minst fordi det kan være en viss fare for misbruk.»

Hvis banken har spørsmål om denne ordningen, kan fylkesmannen kontaktes.